

Un gest

de

compasiune

premieră pe țară

Petre Bokor este unul dintre regizorii care revin acasă la intervale de o stagiune-două, lăsând în diverse teatre câte o "sămânță" din cultura teatrală a țării sale de adopție, Canada. El a ales, și de data aceasta, o piesă a lui Michel Tremblay, prieten și coleg de generație al regizorului pentru care nostalgia "acasei mele", cum o numește, înseamnă evocarea singurei izbâni a vieții de sub dictatură: calitatea spectacolelor create cu frații întru frustrare, actorii. Poate că amintirea acestei frustrări îl și face să înțeleagă în profunzime destinul eroinei din **Albertine, în cinci timpuri**, piesă pe care o definește "lungul drum al țipătului spre șoaptă". Definiția pare să aparțină însă mai degrabă mușchii asupra textului, care, de fapt, nu e decât un monolog interior – împărțit între cinci actrițe, fiecare reprezentând câte o vârstă a eroinei, între 30 și 70 de ani –, presărat ici-colo cu dialoguri imaginare cu o soră moartă mai demult.

Spectacolul este o bijuterie a comunicării: există o osmoză autor-regizor și regizor-trupă, o unitate în diversitate a celor cinci personalități ale Albertinei și o osmoză scenă-sală. Cheia impresiei profunde asupra spectatorilor este înrudirea – de sânge, aș îndrăzni să spun – între cele cinci interprete ale Albertinei, personalități puternice, distincte, care modelează împreună – dar și în dialog-contrapunct cu Madeleine – chipul lipsei de personalitate și de forță.

Pentru că Albertine este întruchiparea eșecului, a incapacității, a lipsei de înțelegere față de sine și de viață – un personaj care mi se pare mult mai greu de înfățișat decât personajele posedând inversul acestor defecte. Actrițele devin coautoare ale unei tragedii pentru care eroinei îi lipsesc calitățile. În intenția autorului, Albertine ar fi portretul femeii eteme, subordonate bărbatului, lipsite de posibilitatea de autoafirmare și al cărei destin este cvasi-programat pentru faliment. O tânără colegă a numit piesa lui Tremblay "feministă" – dar se înșală. Textul este scris cu o nemărginită compasiune, dar și eroinei îi lipsesc unele date esențiale ale feminității: nu ne dăm seama dacă a iubit vreodată sau a fost pur și sim-

plu măritată de părinți fără a i se cere părerea; de aici derivând și altă infirmitate afectivă: incapacitatea de a-și iubi copiii. Mai există și alte nelămuriri: din ce trăiește Albertine, cine o întreține – pentru că, de pildă, drogurile costă, ca și de-zintoxicarea, ca și ultimul adăpost, azilul...

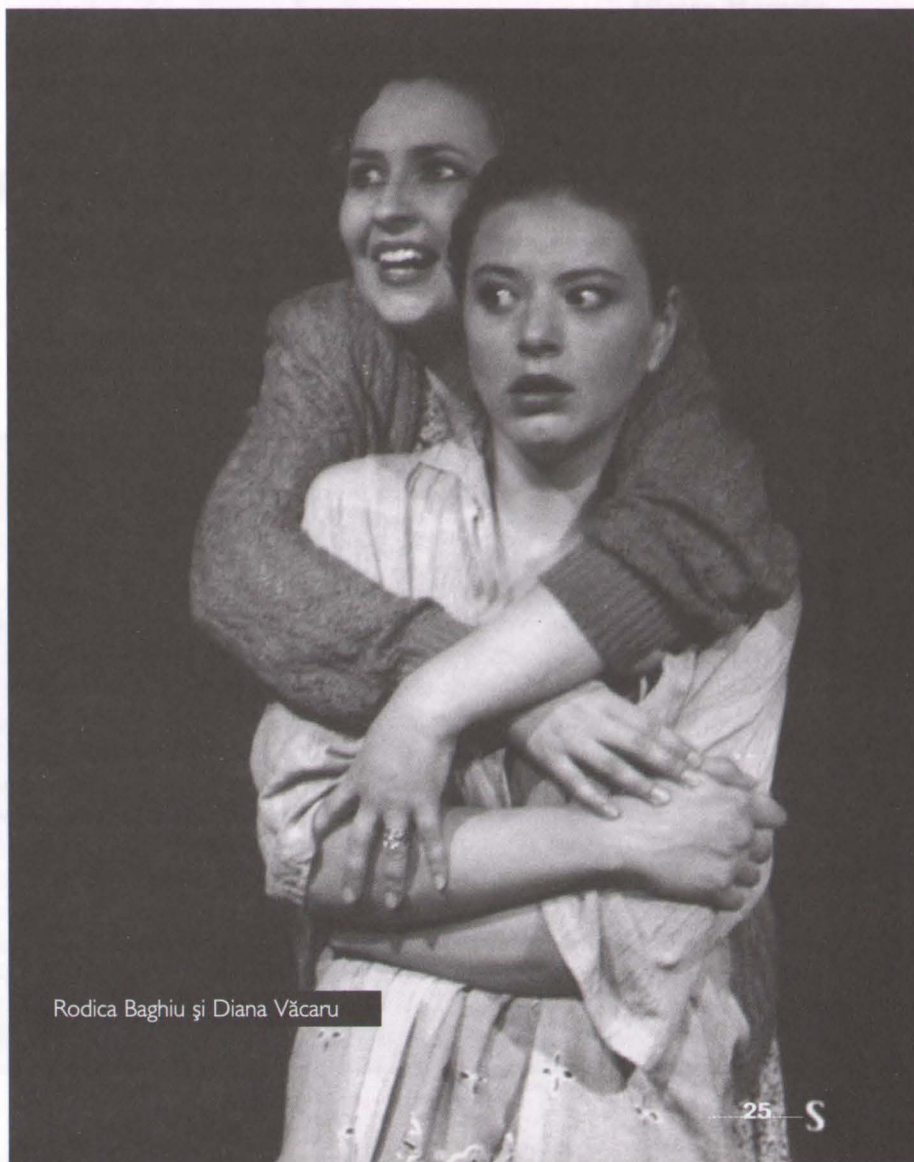
Am citit odată un reportaj despre mizeria demnă în care trăia o aristocrată expropriată; reporterul scria: "fără dragoste se poate trăi – fără pieptene sau săpun, nu". Lipsesc și motivația sărăciei afective a Albertinei. Dar echipa, în frunte cu regizorul, crede în ea, crede până și în condamnarea conformismului surorii, care a fost doar un compromis cu viața sau, poate, chiar

fericire. Actrițe cu vigoarea unei Vitoria Lipan învestesc cu toată bogăția lor interioră clocotitoare lipsa de substanță a Albertinei: un miracol al talentului și al empatiei. Cadrul scenografic e discret, în bejuri și umbre, cu o căldură mai degrabă sugerată, totul reprezentând, de aseme-

ALBERTINE, ÎN CINCI TIMPI de Michel Tremblay. Traducerea și adaptarea: Petre Bokor • TEATRUL NAȚIONAL din TÂRGU-MUREȘ, Compania "Liviu Rebreanu" • Data reprezentăției: 13 noiembrie 1998 • Regia și ilustrația muzicală: Petre Bokor • Scenografia: Ildikó László • Mișcarea scenică: Ildikó Selyem • Distribuția: Suzana Macovei (Albertine la 30 de ani), Diana Văcaru (Albertine la 40 de ani), Marinela Popescu (Albertine la 50 de ani), Livia Gingulescu (Albertine la 60 de ani), Iolanda Dain (Albertine la 70 de ani), Rodica Baghiu (Madeleine).

nea, un gest (artistic) de compasiune.

Halász Anna

Rodica Baghiu și Diana Văcaru